

Stockholms
stad

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2020

Rapport från
Stadsrevisionen

Dnr: 3.1.2-140/2020

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, stad.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Kommunstyrelsen

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2020

Revisorsgrupp 1 har den 17 november 2020 behandlat bifogade rapport. Vi hänvisar till rapporten och överlämnar den till kommunstyrelsen för kännedom.

På revisorernas vägnar

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Therese Kandeman
Sekreterare

Innehåll

1. Sammanfattande bedömning	1
2. Inledning	2
3. God ekonomisk hushållning	3
3.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv	3
3.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv	6
4. Rättvisande bild av resultatet och ställning	8
4.1 Ekonomiskt utfall	8
4.2 Förvaltningsberättelse.....	8
4.3 Prognostiserat helårsresultat	9
4.4 Investeringar	10
4.5 Revisionskontorets bedömning.....	10

1. Sammanfattande bedömning

Av kommunallagen framgår att de förtroendevalda revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten.

Revisionskontoret har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, granskat delårsrapporten per 31 augusti 2020. Granskningen har genomförts på en översiktlig nivå.

Delårsrapporten är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed och i enlighet med gällande lagstiftning. De sammanställda räkenskaperna ingår i delårsrapporten för staden och resultatet bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

I budgeten för år 2020 har kommunfullmäktige fastställt sex finansiella mål samt tre inriktningsmål och tolv verksamhetsområdesmål för att styra verksamheten. Det finansiella målet om prognossäkerhet bedöms inte vid delårsrapporteringen. Kommunstyrelsen bedömer att de finansiella målen uppnås samt att ett inriktningsmål kommer att uppnås helt och att två inriktningsmål kommer att uppnås delvis. Av verksamhetsområdesmålen bedömer kommunstyrelsen att fem mål uppnås helt och sju delvis. Revisionskontoret bedömer i likhet med kommunstyrelsen att de finansiella målen kommer att uppnås vid årets slut. Däremot avstår revisionskontoret från att bedöma utfallet för verksamhetsmålen då flertalet av de indikatorer som kommunfullmäktige beslutat om saknar utfall vid delårsrapporteringen. För målet *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov* noteras att det finns stora avvikelser mot uppsatta målvärden.

Kommunstyrelsen gör bedömningen att staden kommer att uppnå kraven för god ekonomisk hushållning för helåret 2020. Revisionskontorets bedömning är att god ekonomisk hushållning uppnås ur ett ekonomiskt perspektiv. Ur ett verksamhetsperspektiv är bedömningen att god ekonomisk hushållning uppnås delvis. Den rådande pandemin har påverkat förutsättningarna för hög måluppfyllelse, vilket visar sig i uppföljningen.

2. Inledning

2.1.1 Bakgrund

Kommunfullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. Rapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för en period mellan sex till åtta månader avseende utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat. I samband med kommunfullmäktiges behandling av delårsrapporten ska revisorerna bedöma resultatet i rapporten.

2.1.2 Revisionsfrågor

Granskningen besvaras med följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

2.1.3 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som revisionen utgår ifrån vid analys och bedömning. Följande revisionskriterier kommer tillämpas i granskningen.

- Kommunallag (2017:725)
- Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning
- Rådet för kommunal redovisning rekommendation (RKR), R17 Delårsrapport
- Stadens budget

2.1.4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig och omfattar:

- De finansiella rapporterna inkl. noter (resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt drift- och investeringsredovisning)
- Förvaltningsberättelse
- Om prognostiserat resultat är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning.

3. God ekonomisk hushållning

Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska vara av betydelse för god ekonomisk hushållning. En utvärdering av om målen har följts och kommer uppnås ska lämnas i stadens förvaltningsberättelse i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

3.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

I budgeten för år 2020 har kommunfullmäktige fastställt tre inriktningsmål. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och gäller samtliga nämnder och bolag samt avser hela mandatperioden. De beslutade inriktningsmålen är:

- En modern storstad med möjligheter för alla.
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.

Inriktningsmålen konkretiseras i tolv verksamhetsområdesmål. Till samtliga verksamhetsområdesmål finns flera indikatorer för att mäta måluppfyllnad. Kommunstyrelsen gör i delårsrapporten en sammanvägd bedömning av måluppfyllnad för helåret genom att analysera nämnders och bolagsstyrelser prognoser avseende måluppfyllnad per verksamhetsområdesmål, faktiskt utfall eller prognostiserat utfall för indikatorer samt genomförda och planerade aktiviteter.

Kommunstyrelsens bedömning är att ett av tre inriktningsmål kommer att uppnås för år 2020. Fem verksamhetsområdesmål bedöms komma att uppnås och sju mål bedöms komma att uppnås delvis (se tabell som följer). Kommunstyrelsens beskriver att samtliga mål ligger till grund för bedömning av god ekonomisk hushållning och att bedömningen är att god ekonomisk hushållning uppnås.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål/verksamhetsområdesmål	Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelse
1 En modern storstad med möjlighet och valfrihet för alla	Uppnås delvis
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbetet och svenskkunskaper är kort	Uppnås delvis
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	Uppnås delvis
1.3 I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	Uppnås delvis
1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	Uppnås helt
1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	Uppnås delvis
2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	Uppnås delvis
2.1 Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	Uppnås delvis
2.2 Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	Uppnås delvis
2.3 Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	Uppnås helt
2.4 Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	Uppnås delvis
2.5 Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	Uppnås helt
3 En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden	Uppnås helt
3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Uppnås helt
3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	Uppnås helt

Revisionskontoret kommentar

Kommunstyrelsen redovisar i delårsrapporten bedömningar av måluppfyllnad för de övergripande inriktningsmålen och verksamhetsområdesmålen. För målet *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov* gör kommunstyrelsen bedömningen att målet uppnås delvis. Revisionskontoret noterar att det finns risk för att årets utfall kommer att avvika betydligt från uppsatta målvärden avseende de indikatorer som kommunfullmäktige beslutat. I delårsrapporten redovisar kommunstyrelsen att åtta av elva indikatorer inte uppnås och att tre indikatorer uppnås delvis.

Exempel på avvikelser är:

Antal markanvisade bostäder (utfall T2: 2 199, årsmål 10 000)

Antal markanvisade hyresrätter (utfall T2: 416, årsmål 5 000)

Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner (utfall T2: 447 årsmål 10 000)

Antal påbörjade bostäder (utfall T2: 2 124, årsmål 10 000).

Revisionskontorets bedömning

Revisionskontoret avstår från att bedöma måluppfyllnad per inriktningsmål och verksamhetsområdesmål eftersom det saknas utfall för flertalet av de indikatorer som kommunfullmäktige beslutat om.

Vår samlade bedömning är att staden delvis uppnår *God ekonomisk hushållning* ur ett verksamhetsperspektiv. Pågående pandemi har påverkat stadens verksamhet i hög utsträckning, både direkt och indirekt. Stadens ambition har varit att fullfölja det kommunala åtagandet. All verksamhet har dock inte varit möjlig att genomföra med de restriktioner som gäller/har gällt för att förhindra smittspridning. Brukare, medborgare och besökare har inte erbjudits alla tjänster och service som under normala omständigheter erbjuds. Staden har anpassat styrning och verksamhet. Förutsättningarna att nå hög måluppfyllelse påverkas också av förändringar och osäkerheter i omvärlden.

3.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

Kommunfullmäktige har fastställt sex finansiella mål i budget 2020. Nedan redovisas måluppfyllelsegrad enligt redovisat resultat i stadens delårsrapport.

Mål	Uppnått i delårsrapport
Stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2020 ska uppgå till 0,1 mnkr	Helt (2 346 mnkr)
Nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkterna ska inte överstiga 100 %	Helt (92 %)
Soliditeten för staden respektive kommun-koncernen ska inte understiga 34 % inkl. pensionsåtaganden	Helt (35 % resp. 49 %)
Kapitalkostnadernas andel av stadens nettodrift-kostnader ska inte överstiga 7,0 %	Helt (6 %)
Budgetföljsamheten ska vara 100 %	Helt
Prognossäkerheten i tertialrapport 2, jämfört med utfallet, ska vara högst +/- 1 %	Mäts vid årets slut

Revisionskontorets kommentar

I delårsrapporten redovisas på ett tydligt sätt kommunstyrelsens bedömning av stadens måluppfyllelse för de finansiella målen per 31 augusti 2020. Kommunkoncernen soliditet redovisas inte samlat med övriga finansiella mål, vilket försvårar för läsaren. Utfallet redovisas i löpande text under avsnitt Om den kommunala koncernen.

Målet *nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkterna ska inte överstiga 100 %* är inte helt jämförbart med tidigare år. Det beror främst på att staden i år erhåller extra generella statsbidrag för att täcka den försämrade skatteunderlagsprognosen till följd av pandemin.

Nettokostnaderna exklusive jämförelsestörande poster har under perioden minskat med 1,3 procent (+4,7 %, T2 2019) medan skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 6,3 procent (+2,8 %, T2 2019).

Revisionskontorets bedömning

Revisionskontoret bedömer, i likhet med kommunstyrelsen, att de finansiella målen kommer att uppnås för verksamhetsår 2020 och att verksamheten ur ett ekonomiskt perspektiv bedrivits utifrån *God ekonomisk hushållning*.

4. Rättvisande bild av resultatet och ställning

4.1 Ekonomiskt utfall

Stadens resultat per den 31 augusti 2020 var 4 420 mnkr och kommunkoncernen redovisar ett överskott om 4 283 mnkr. Bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB redovisar ett resultat på 1 215 mnkr.

Revisionskontorets kommentar

I vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som tyder på att stadens finansiella delårsbokslut inte, allt väsentligt, är upprättat enligt god redovisningssed och i enlighet med gällande lagstiftning.

Följande avvikelser har dock noterats:

- Uppgift om prognos för resultatet för räkenskapsåret per post eller delpost i resultaträkningen saknas.
- Vissa kostnader för IT-projekt, sociala investeringar och kompetensutveckling redovisas som jämförelsestörande kostnader.
- Staden har inte fullt ut anpassat redovisningen till RKR:s rekommendation R2 Intäkter. Detta gäller både gatu-kostnadsersättningar och vissa bidrag samt etablerings-ersättningen avseende flyktingmottagande.
- Not om säsongsvariationer eller cykliska effekter saknas.

4.2 Förvaltningsberättelse

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning 13 kap. ska en delårsrapport innehålla en förenklad förvaltningsberättelse. Enligt RKR:s rekommendation R17 ska förvaltningsberättelse minst innehålla följande avsnitt:

- Händelser av väsentlig betydelse
- Upplýsningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning
- Redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till fastställd budget för den löpande verksamheten
- Bedömning av balanskravsresultatet utifrån prognosen

Revisionskontorets kommentar

Vi anser att staden under avsnitt *händelser av väsentlig betydelse* inte beskriver de för staden mest väsentliga händelser för perioden.

Väsentliga händelser är händelser som påverkar stadens ekonomi eller måluppfyllnad. En redovisning av andra aktiviteter m.m. bör redovisas separat.

Stadens *förväntade utveckling avseende målen för god ekonomisk hushållning* beskrivs på ett tydligt sätt. Alla mål redovisas med bedömning av om det kommer uppnås under 2020, både för verksamhet och ekonomi.

Årsprognosen för staden förväntas visa ett positivt resultat om 2 346 mnkr jämfört med budget. Den främsta orsaken till resultatet är avvikelserna för det generella statsbidraget om 1 404 mnkr som tilldelats som en följd av pandemin. Statsbidraget ska kompensera för minskade skatteintäkter, vilka i nuläget inte beräknas försämrats i så stor grad som när beslutet om bidraget togs. Därtill redovisas realisationsvinster från försäljningar om 993 mnkr som ej var budgeterade.

När det gäller utdelning från Stockholm Stadshus AB är denna budgeterad till 1 325 mnkr och enligt förslag till beslut avseende delårsrapporten kommer utdelningen att uppgå till budgeterat belopp. Staden kommer att ge ett aktieägartillskott på 500 mnkr till Stockholms Stadshus AB med anledning av intäktsbortfall till följd av rådande pandemi.

En bedömning av *balanskravsresultatet* ska göras utifrån helårsprognosen. I delårsrapporten redovisas balanskravsresultatet för delårsperiodens resultat.

4.3 Prognostiserat helårsresultat

Staden förväntas visa ett positivt resultat om 2 346 mnkr jämfört med budget för 2020. Stadens nämnder prognostiserar en positiv avvikelse på 289 mnkr jämfört med budget efter korrigeringar och budgetjusteringar. Efter överföring av resultatenheternas resultat prognostiseras ett överskott på 168 mnkr jämfört med budget. De flesta nämnder redovisar en positiv avvikelse eller ett nollresultat.

Nämnder som redovisar överskridande av budgeten är idrottsnämnden (-39 mnkr), exploateringsnämnden (-15 mnkr), fastighetsnämnden (-12 mnkr) och Kulturnämnden, kulturförvaltningen (-9 mnkr). Stadsdelsnämnderna redovisar ett överskott om totalt 146 mnkr.

Revisionskontorets kommentar

I delårsrapporten redovisas varken en resultatprognos för kommun-koncernen eller bolagen separat. Detta bör vara av intresse när flera bolag redovisar underskott, till stor del beroende på pågående pandemi.

4.4 Investeringar

Prognosen för koncernens nettoinvesteringar uppgår till 13,2 mdkr. Redovisade avvikelser hänförs främst till bostadsbolagen på grund av förskjutningar i projekt.

Prognosen för nämndernas nettoinvesteringar uppgår till 7 mdkr, vilket är 100 mnkr lägre än budget. Avvikelser redovisas av trafik-nämnden (100 mnkr), kyrkogårdsnämnden (76 mnkr), fastighets-nämnden (-50 mnkr) och exploateringsnämnden (-36 mnkr). Trafik-nämnden och kyrkogårdsnämnden anger att förskjutningar i projekt påverkar utfallet. Underskottet i fastighetsnämnden förklaras bl.a. av överskridande i projektet Östermalmshallen. Exploaterings-nämnden prognostiserar en högre investeringstakt än planerat.

Revisionskontorets kommentar

Redovisad investeringsredovisning, under avsnitt förvaltnings-berättelse, redogör för nämndernas avvikelse gällande investeringar. En samlad investeringsredovisning finns inte redovisad under avsnittet investeringsredovisning.

4.5 Revisionskontorets bedömning

Vår bedömning är att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningssed och i enlighet med gällande lagstiftning. Resultat- och balansräkning visar i allt väsentligt en rättvisande bild av resultat och ställning. De sammanställda räkenskaperna och nämndernas delårsbokslut bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.